

bathelyi Ferenc vezérezredes vezérkari főnök, biztosították a németeket arról, hogy a kívánt létszámú munkaerőt megkapják. Nagynak a fülébe jutott, hogy beosztottjai a háta mögött a németekkel paktálnak, s éktelen dühbe gurult. Kihozta őt a sodrából egyrészt az, hogy sem Szombathe-lyinek, sem a többieknek nem volt politikai felhatalmazásuk ilyesmit ígér-ni, másrészt pedig tudta, hogy a bori bányákban olyan körülmények kö-zött dolgoztatják az embereket, mint annak idején a rabszolgákat.¹⁴¹

A németek természetesen nem adták föl tervüket, fokozták nyomásu-kat, s most már azt is követelték, hogy Nagyot menesszék a honvédelmi minisztérium éléről. Kállay miniszterelnök és Bornemissza Géza iparügyi miniszter, akik ismerték a honvédelmi tárca gazdájának álláspontját a ma-gyar állampolgárok bérbeadásával kapcsolatban, 1943. június 12-én megpróbálták Nagyot jobb belátásra bírni és rávenni, hogy legalább 2000 munkaszolgálatos Szerbiába irányításához járuljon hozzá. Nagy Vilmos azonban hajthatatlan maradt, annál is inkább, mert már szemernyi kétsé-gem sem volt az iránt, hogy a németek ezt a háborút elveszítették.¹⁴²

Nagy lemondása után már semmi sem állt útjában annak, hogy a né-metek kérése teljesüljön. Jagow június 23-án jelentette, hogy a magyarok határozott ígéretet tettek 6000 munkaszolgálatos kivezénylésére, s ezeket a századokat magyar tisztek fogják irányítani.¹⁴³ A végleges megállapo-dást július 1-jén hozták tető alá, s másnap írták alá, az OT nevében Neyer, magyar részről pedig Ruzkiczay-Rüdiger Imre vezérezredes, honvédelmi miniszterhelyettes.¹⁴⁴ Az egyezmény kimondta, hogy

- a magyar kormány a Todt-szervezet rendelkezésére bocsát 3000 zsidó munkást katonai alakulatokba szervezve. A munkaszolga-latosokat Prahovónál adják át a németeknek. Az első szállítmány, vagyis 1000 fő legkésőbb 1943. július 15-ig a helyszínen lesz;
- a zsidó századok magyar katonai parancsnokság alatt maradnak, s ha valami nehézség támad, a zsidó zászlóalj parancsnoka írásbeli jelentést juttat el egyrészt a magyar honvédelmi minisztériumnak, másrészt az OT-nak;
- a végzett munka fejében a németek havi 100 tonna rézércet jut-tatnak Magyarországnak, olyan minőségben, hogy az legalább 30%-ban tartalmazzon a magyar öntödékben is felhasználható rezet. A szállítmányokat fizetség ellenében Prahovóban vehetik át a magyarok;
- a kiküldendő munkaerő működtetésének, élelmezésének és elhe-lyezésének részleteit az a vegyes bizottság dolgozza ki, amely a ma-gyar honvédelmi minisztérium megbízásából 1943. május 26. és június 1. között helyszíni szemlét tartott;